

IRKA
A Képzőművészeti Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja
XXII. évfolyam, 2015/3. szám

Főszerkesztő: Eszlin Margareta. Szerkesztő: Gabóda Éva
Grafika: Kulini Ágnes. Tördelőszerkesztő: Fábrián Zoltán
Szerkesztőbizottság: Orosz Illdikó (elnök), Kulini Ágnes, Eszlin Margareta
Lapengedély száma: 3T N° 63.

Készült a Kálvin Nyomdában, 90202 Beregszász, Kossuth tér 4.
Rend. sz: 30/2015 Peldányyszám: 5500.
Megjelent a

BETHLEN GÁBOR
Alap
támogatásával.

Levelezési cím: c/o KMPPSZ, 90202 Beregszász, Olga Kobilyanszka u. 17.
FORGALOMBA KERÜL A KMPPSZ TERJESZTÉSÉBEN

ІРКА
Дитячий журнал Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства.
XXII рік видання, 2015/3

Головний редактор: Ешлін Маргарета. Редактор: Габóда Єва
Графіка: Куліні Аґнес. Верстка: Фабіан Золтан
Комісія по редакції: Орос Ільдїко (голова), Куліні Аґнес, Ешлін Маргарета
Рестраційне свідцтво: 3Т N° 63.

Виготовлено П.П. Лан Чілда, 90202 м. Березово, вул. Кошута, 4.
Зам.: 30/2015 Тираж: 5500.

Почтова адреса Ешлін Маргарета, Березово, вул. Ольга Кобілянської, 17.
Розповсюджується Закарпатським
угорськомовним педагогічним товариством

Kovács Rebeka, 5 éves, Mezőgecse

Vezsdel Jácint, 4 éves, Mezőgecse

Takárszki Flóra, 2. osztály, Eszeny

Snelcer Dzszenifer, 2. osztály

Marinka Lili, 5 éves, Mezőgecse

Asztalos Karina, 6 éves, Mezőgecse

Kőszegi Vanessza, 4. osztály, Halábor

Kovács Rebeka, 5 éves, Mezőgecse

Kedves Olvasó!

Az **ősz** mindig sok változást hoz az ember életébe. Nektek, iskolásoknak egy újabb tanévet, a természetnek új, színes köntöst, a felnőttek számára pedig sok-sok munkát. Ezek mindegyike egyfajta felkészülési időszakot is jelent: ti továbbra is a felnőtt életre készültök, a természet és minden dolgozó ember pedig a télre. Épp ezért a legtöbb őszi jeles napunk, szokásunk is a munkához kötődik.

Szeptember 8-án ünnepeljük Szűz Mária születését, Kisasszony napját. A hagyományokhoz híven ezen a napon kezdték meg a dióverést és a vetést. Népi időjósítás is kötődik hozzá: esős időszak következik, ha e napon bugyborékos vagy ritkaszemű eső esik.

Szeptember 29-e egyházi ünnep, amely Szent Mihály arkangyal megjelenésére emlékezik. Főként a gazdasági élettel kapcsolatos hiedelmek, szokások fűződnek hozzá. Úgy tartják, hogy Szent Mihály napja után már nem nő tovább a fű. Annak, aki e napon mos, kisebesedik a keze. Úgy tartják továbbá, hogy a Szent Mihály-nap előtti vagy az azt követő két hét a legalkalmasabb a vetésre.

Szeptemberben veszi kezdetét a **szüret**. Kisebb szőlőkben a gazda és családja, nagyobb szőlőkben pedig bémunkások dolgoznak, dolgoztak hajdan. A szüret munkafolyamatának talán legjellegzetesebb mozzanata nem más, mint a munka befejezése. Ezt leggyakrabban **szüreti felvonulással**, **szüreti bállal** ünneplik meg.

Szintén társas munka a **kukoricafosztás** (máléhántás). A kukorica betakarítása után főként ismerősök, szomszédok, rokonok segítenek egymásnak megtisztítani leveleiktől a kukoricacsöveket. A közösen, nagy társaságban végzett munka jó alkalom a beszélgetésre, mesemondásra, találós kérdésekkel való játékra.

Hasonlóan nagy társaságban zajlottak a **fonók** is. Ennek alkalmával a korábban betakarított, előkészített kenderszösztt fonták meg az összegyűlt lányok, asszonyok. Míg ők dolgoztak, addig a fiúk történetekkel szórakoztatták őket, daloltak, mókáztak. Bátran kérdezd meg édesanyádat vagy nagymamádat, hogyan zajlottak egykor a fonók, hátha emlékszik még rá!

Az *Irka* következő számában újabb szokásokról olvashattok majd. Addig is jó tanulást, eredményes, új ismeretekben és sok-sok érdekességben gazdag tanévet kívánunk!

Espán Margaréta, az *Irka* főszerkesztője

Móra Ferenc

KERTEM ALJÁN

Kertem alján
Lombot ontva
Vén akácfa vetkezik,
Ablakomba
Búcsút mondva
Nyújtogatja ágkezeit.

Ha szökellő
Őszi szellő
Simogatja sudarát,
Gallya rebben,
Halk zörejben
Sírja vissza szép nyarát.

Pusztá ágad
Bármí bágyadt,
Bármí búsan bólogat:
Vén akácom,
E világon,
Nincsen nálad boldogabb!

Viharával,
Nyomorával
Átaluszod a telet –
Új virággal,
Lombos ággal
Kelteget a kikelet!

SZEPTEMBER 1. – VÁR AZ ISKOLA

Donkó László

ELSŐS LESZEK

Kopogtat a vadgesztenye,
Vége van a nyárnak.
Anyu mondja: Ideje, hogy
Az isibe járjak!
Kinőttem az ovit, igaz,
Nagy legényke lettem,
S a csengettyűs iskolába
Megyek szeptemberben.
Elsős leszek, vár az osztály,
Számológép, tábla,
Eszes Péter, János vitéz
Hív az iskolába.
Aranyos tanító néni
Kézen fog, ne féljek,
Eszendőre a suliba
Várlak én is téged!

Szalai Borbála

LEGYEN ÖRÖM A TANULÁS!

Hangosabbak ma az utcák,
Gyerekektől népesek,
Valahogyan még a nap is
Szebben ragyog, fényesebb.
Izgatottan várt e napra
Minden kezdő kisdíák:
Az iskola előttük is
Kitárja ma kapuját.
Megtanulnak betűt vetni
A tétova kis kezek:
Csengő-bongó szép szavakkal
Telnek majd a füzetek,
Ma, amikor útnak indul
A sok kicsi iskolás,
Kívánjuk, hogy örömmel legyen
Számukra a tanulás!

Tasnády Varga Éva

SZÓL A CSENGŐ

Szól a csengő, tiszta hangon,
gyertek, gyertek, gyerekek!
Vár a pad, és vár a tábla,
táskát tartson kezetek!

Szép a táska, bőre sárga,
benne a sok könyv, füzet,
sarokban a cserépkályha,
télen ad majd jó tüzet.

Szól a csengő, gyertek, gyertek!
Jöjjetek, kicsik, nagyok!
Iskolánknak kapujából
még egy nagyot kongatok.

Weinrauch Katalin

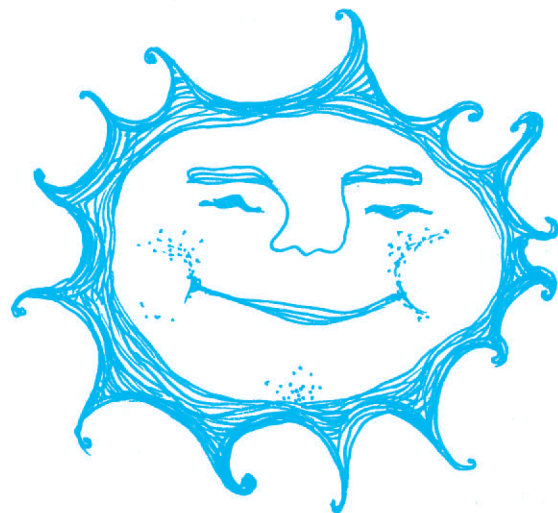
TEGNAP, MA...

Amióta iskolás
az unokám, kis Balázs,
egyre csak kérdez;
mindennap egy új kérdés,
s válaszolni oly nehéz,
íme, itt épp ez:

– Nagy gondban vagyok,
mama,
tanár néni azt mondja:
a tegnapi holnapja,
az mindig a ma!
Tibike is állítja
– neki az apja mondta –,
hogy a holnap tegnapija
– hinnéd? –, az is ma!
Mama, ez oly bonyolult,
szerinted igaz?
Tegnap volt, holnap lesz ma...
Mondd, nem hamis az?!
Hisz a naptár eszerint,
elejétől végéig,
csupa mából áll,
legyen szerda vagy péntek,
mind ma... Egyet nem értek:
hibás a naptár?!

Ma megint csak folytatja,
szelíden kér, úgy mondja:
– Segíts szavaddal!
Könyvből valók e sorok:
a Föld gömbölyű s forog,
az évszakok változók,
éjt követ nappal...
Tanítják, tudom, hiszem...
De hogy forgunk, nem érzem:
sose kóválygott fejem,
mint körhintán ha ültem,
ahol mindig szédültem...
S ha a Föld tényleg forog,
hogyhogy le nem potyogott
róla senki sem...?
Válaszolj nekem!

– Elég, elég, kis Balázs!
Mindent megértesz, meglásd,
csak várj, higgy nekem:
tanár néni megtanít,
a tanulás okosít,
meglásd, türelem!

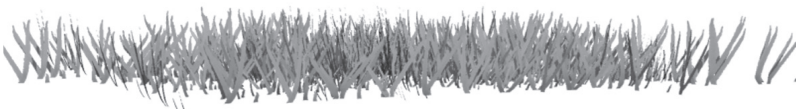

FŰFEJ KÉSZÍTÉSE

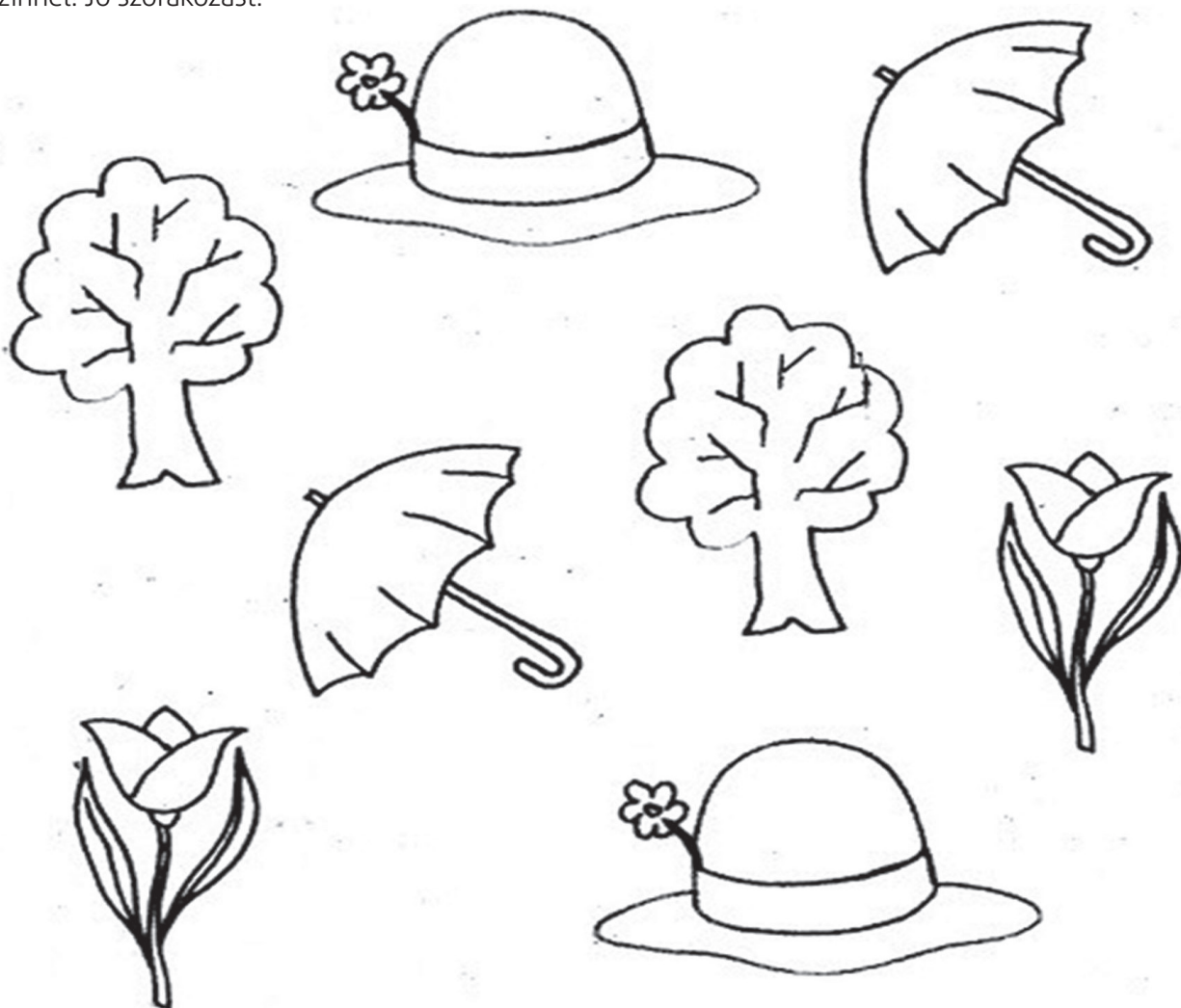
Hozzávalók: nylonharisnya szára, olló, fonal, fűmag, virágföld, kaspó

Elkészítés: a harisnyaszárból ollóval levágunk egy kb. 12-15 cm-es darabot, a végét egy csomóval zárjuk. Kifordítjuk és először fűmagot szórunk bele, erre jön a virágföld. Jól megtömökdjük a harisnyaszárat, hogy gömbölyű formát kapjunk. Alul is csomót kötünk rá, hogy a föld ki ne szóródjon. Ha orrot is szeretnénk, egy gombócnyi földet elkötözünk fonallal. szemet, szájat ragaszthatunk a fejre, és meglocsoljuk a tetejét, ahol a fűmag van. 1-2 napon belül elkezdi kinőni a „haja” a babáknak. Egy kaspóba helyezzük, sokáig vidám dísz lesz a szobánknak! Ha nagyon megnő a baba haja, ollóval alakíthatjuk is! Izgalmas megfigyelést végezhetünk, hiszen szemünk láttára nő a fű.

PÁROSÍTSD A KÉPEKET!

A képen különféle tárgyak láthatók. Kösd össze mindegyiket a párjával! Színezd ki ezeket azonos színnel! Jó szórakozást!

A KISEGÉR

Indián mese. Fordította Határ Győző

Egér asszonyságnak és Egér uramnak volt egy egérlányuk. Ez az egérlány nőtt, növekedett, és mindenfelé tudták már, hogy ő a világ legszebb kiségere. Oly szép volt, hogy Egér asszonyságnak mi jutott eszébe, mi nem: gondolta, férjet kerít neki. Egér uram is segített, de csak úgy, hogy bólogatott, meg a farkincáját csóválta, mert afféle férjürem módjára a fejtörést és a döntést átengedte Egér asszonyságnak. Gondolt is ő az égvilágon mindenkire, aki a drágalatos kis egérlánykájának méltó férje lehetne; de mindegyiknek megvolt a maga hibája. Az egyiknek túlon túl hosszú volt a farka, a másikkal bozontos-nagy volt a bajusza, a harmadikkal hiányzott a foga. Egyik sem volt arra érdemes, hogy ekkora magas kitüntetés érje. Hosszú tünődés után Egér asszonyság és Egér uram gondolatai a Nap körül állapodtak meg. Alig várták, hogy jöjjön a hajnal; és mihelyt gurigás szekéren begördült, így szólították meg:

– Téged várunk, hatalmas Nap. Tudd meg, hogy van egy tündöklő szépségű leánygyermekünk: a legeslegszebb kiséger, amely valaha született. Csak te lehetnél méltó férje, mert te vagy a leghatalmasabb; igen szeretnénk, ha feleségül vennéd.

Hanem a Nap így válaszolt:

– Nem én vagyok a leghatalmasabb; a leghatalmasabb a Felleg, amely még engem is elhomályosít.

Ahogy ezt Egér asszonyság és Egér uram meghallották, nosza, útnak eredtek, hogy megkeressék a Felleget. Meg is találták. Hát épp sírdogált.

„Nem csoda, hiszen olyan egyedül van” – gondolták, és neki is elmondták ugyanazt, amit a Napnak.

– Nem én vagyok a leghatalmasabb – felelte a Felleg. – A leghatalmasabb a Szél, amely engem is megkerget.

Egér asszonyság és Egér uram csak álmélkodott, és indultak ízibe, hogy megkeressék a Szélet. Ott találták az országúton, és ha nem is tudták utolérni, egy szempillantásra, ahogy lecsillapodott, a fülébe kiabálták:

– Hatalmas Szél! Tudod-e... – De a Szél a szavukba vágott:

– Tudok mindent. Csakhogy nem én vagyok a leghatalmasabb. Mert a leghatalmasabb az ott: a Fal, amely engem is feltartóztat.

Egér asszonyság és Egér uram körülbámulnak: hát ott a Fal, nem messze. Odaszaladnak, szólnak hozzá, zöld mohás, roskatag, feketedett fal volt az már. Egér asszonyság és Egér uram szólítják, szölongatják torkuk szakadtából többször is; de csak nem hallja a Fal, olyan öreg volt már, olyan süket. Nemhiába mondják, hogy süket falnak hasztalan beszél az ember. Valahára nagy nehezen csak meghallotta, és így szólt:

– Nem én vagyok a leghatalmasabb; a leghatalmasabb az egér, amely még rajtam keresztül is lyukat rág.

Egér asszonyság és Egér uram egymásra néztek: felkunkorították farkincájukat, kissé hátra sunyították fülecskéiket, és ráncba szaladó, fontoskodó képpel – üzgyi!... Úgy eltűntek az országút árán, hogy mielőtt látta volna valaki, már nem voltak sehol.

Egér asszonyság és Egér uram csakhamar hozzáadták a lányukat egy ifjú egérhez, és a lakodalm napján Egér asszonyság is, Egér uram is szentül meg voltak győződve, hogy az ő vejüknél nincs hatalmasabb a világon.

Meg is maradtak ebben a hitükben, s azontúl csupa boldogság volt az életük.

Gazdag Erzsébet

VERS AZ ÓVODÁRÓL

Olyan ez az óvoda,
mint egy mesepalota.
Csupa dal, csupa vers,
csupa játék.

Énekel itt valahány
kicsi fiú, kicsi lány.
Ha lehetne még,
én is ide járnék.

Óvó néni úgy szeretne,
anyám helyett anyám lenne.
Sose sírnék, sose rínék,
egész nap csak énekelnék!

Osvát Erzsébet

ÉN KORÁN KELEK!

Édesanyám engem sosem ébreszt reggel,
ha hiszitek, ha nem, magam ébredek fel!
Sokáig tart, míg az óvodába érek,
de büszkén mondhatom, soha el nem kések!

Ébresztőóra áll apa ágya mellett,
s ha kint felkel a nap, bent az óra csenget.
Édesapát kelti, hívja a munkába,
de nekem is csenget: Kati, óvodába!

Zsadalányi Lajos

ESŐ ESIK

Esik eső fűre, fára,
megázik a madár szárnya,
csöpp lányaim szoknyácskája,
csiga apró meszes háza.
Esik eső, csepereg,
három egér pityereg.

Nemes Nagy Ágnes

HÁNY UJJA VAN?

Öt ujja van a gesztenyefa-levélnék.
Öt ujja van, mint a gyerek kezének.
Öt ujja van? Nem mind olyan.
Legtöbbjének hét ujja van.
Öt ujja,
Hét ujja,
Hozzá még a hátulja.

Fesd
ki!

KÖLTŐPALÁNTÁK VERSEI

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség ez év elején verspályázatot hirdetett 10–17 éves költőpalánták számára. Az Irka ígéretet tett arra, hogy a legjobbnak ítélt verseket leközzöljük a lap hasábjain, s – ígéretünknek megfelelően – most itt olvashatjátok őket. Az alsó korosztályban (10–14 évesek) 1. helyen az Aklihegyi Oktatási-Nevelési Központ 8. osztályos tanulója, Bilák Jenő, 2. helyen a Beregszászi 9. Számú Általános Iskola tanulója, a 9. osztályos Kozma Marianna és a Nagydobronyi Középiskola 6. osztályos diákja, Szernyi István, 3. helyen pedig Bara Gabriella, az Ungvári Dayka Gábor Középiskola 4. osztályos tanulója végzett. A győzteseknek és minden pályázónak ezúton is gratulálunk. Most első, de reméljük, nem utolsó alkalommal jutottak el hozzánk műveitek!

Bilák Jenő

A SAS

A sas a kedvenc állatom,
Mert őt bármikor láthatom.
Hatalmas szárnyát kitérve
Kémlel, s elrepül a határra.

Repül kecsesen a magasba,
A szelek szárnyán utazva,
Áldozatra lesve
Néz le ránk a földre.

Ha meglátja áldozatát,
Kört írva becserkészi a prédát,
Aztán rárepül zuhanásba',
S karmait húsába vájja.

Szépen, lassan elfogyasztja,
S elindul új zsákmányt kutatva,
Hisz otthon van két kicsinye,
Ki most épp rá vár fészkebe'.

Az anyamadár fog egy nyulat,
Mit kicsinyeinek elhozhat,
És a kettő mohón megeszi,
Majd anyjával álomba szenderedik.

Szeretem ezt a szép madarat,
S úgy érzem, a kedvencem marad.
Csodálom vadságát és szabadságát,
Fenségét, amint kitérja szárnyát.

Kozma Marianna

AZ IGAZ SZERETET

Ki tudhat igazán szeretni?
Ki képes a rosszat feledni?
Ki az, ki mindenét eldobta,
Hogy a világ gondját megoldja?

Ki hagyta ott a nagy dicsőséget?
Ki menté meg az emberiséget?
Ki az, ki mindenkit úgy szeretett,
Hogy értünk keresztthalált szenvedett?

Neve minden név fölött való,
Ő Jézus, az örökkévaló.
Bárki hallja a csodás nevet,
Tudja, hogy Krisztus a szeretet.

Bara Gabriella

AZ ÉN KUTYÁM

Van nekem egy kutyám, Peti.
Nagyon szeret csontot enni.
Játszok vele, labdázok,
Meg egy kicsit gurigázok.
Narancssárga a labdája,
Ráejtettem a lábára.
Haragszik rám ezért Peti,
A farkát már nem billegeti.
Két szemét rám szegezi,
A karmait kiereszti.
A földet kapirgálja,
Rálépett egy csigára.
Aztán kibékülünk ketten,
Simogatom, becézgetem,
És most szépen versbe szedtem.

Szernyi István

A NYELV

A nyelv olyan, mint az élet:
Ha szeretjük, tovább éled.
Amelyik ember eltiporja,
Nem érdemes a jó sorsra.
Mert a nyelvnek minden szava
Egy hatalmas kincsesláda.
Ki ezt a nyelvet beszéli,
A sok kincset megnyeri.
Ezért éltesük tovább.
Ne hagyjuk, holmi gőg
Eltiporja őt.

A MUDI

A mudi a legfiatalabb magyar kutyafajta. Csúpán a XX. században ismerték el hivatalos magyar fajtának, és a tenyésztése máig nyitott, vagyis olyan kutyákat is bevonnak tenyésztésükbe, amelyek nem rendelkeznek törzskönyvvel, de küllemre minden tulajdonságot birtokolnak, amelyet egy mudinak birtokolnia kell. A tenyésztésnek ez a módja azért lehetséges még, mert sok tanyáról, eldugott helyről kerülnek elő mudik.

Nagyon igénytelen fajta, de csak a szó jó értelmében. Fehér, fekete, fakó, hamvas, barna és cifra színben is előfordul. Kétségtől a cifra a legkülönbözőbb színváltozat. A szőrzetével szinte semmit nem kell foglalkozni, fürdetni is csak ritkán kell. Mozcékony fajta, de nem igényel különösen sok plusz mozgást. Egy átlagos idejű séta is megteszi, ezért akár lakásban is remekül tartható. Nagyon tanulékony, fél szemmel mindig a gazdáját figyeli. Házórzőnek, azaz jelzőkutyának sem utolsó. Gyerekek mellett is jól viselkedik. Sőt, sokszor nem a kutyától kell félni a gyereket, hanem a gyerektől a kutyát.

A mudiról sokáig azt hitték, hogy a pumi és a puli keveréke. Habár tényleg rokonok, más fajtajellemzőik vannak. A harmincas években figyeltek fel arra, hogy az ország különböző pontjain e két fajtához hasonló kutyák dolgoznak a pásztoroknak, akik számára a haszon és a munkavégzés tökéletes végrehajtása a cél a mudikkal, és nem a küllemük. Ezután kezdődött a tenyésztésük. A második világháború alatt, sok más magyar kutyafajtához hasonlóan, csaknem kipusztult a fajta.

Fodor-Nagy Gergely

A MACSKATARTÁS ALAPJAI

Dorombolós nyugalmával, „mindig a talpára esik” személyiségével és „kilenc életével” a macska a legkedveltebb és leggyakoribb háziállatok közé tartozik. De sok dologra kell odafigyelnie annak, aki házikedvencéül egy cicát választ.

Mint minden háziállat, a macska tartása is pénzbe kerül: eledelt, gyógyszer, macskaalmot kell vásárolni számára. Ha etető- és itatótálat nem is vásárolsz, hanem szüleid különítenek el számára két kisebb konyhai tálat, és magad készítesz számára fekhelyet, akkor is szükség van néhány játékra, eledelre, nyakörvre, rendszeres orvosi vizsgálatra ahhoz, hogy a cica egészséges legyen és jól érezze magát.

Ahogy az emberek, úgy a cicák számára is fontos, hogy rendszeresen, megfelelő mennyiségű és minőségű táplálékhoz jussanak. A 12 hetesnél fiatalabb cicákat naponta több, legalább négy, 3-6 hónapos korban három alkalommal kell megetetni, míg a felnőttek számára napi két kisebb vagy egy bőségesebb adag étel ajánlott.

A macskák általában szeretik a húsos konzerveledeket, de ezek drágák. A száraz tápok is egészségesek, sőt, ezek kevésbé tapadnak a fogakhoz, mint a húsos eledel, ezáltal segítenek elkerülni a fog- és ínybetegségeket. Viszont arra nagyon oda kell figyelni, hogy a száraz táppal ete-

tett cica elegendő vízhez jusson. Kiscicádat csakis fiatal macskák számára készített táppal etesd, ne felnőtt eledellel! Persze, kaphat a cica főtt ételt is, de ha alapvetően táppal eteted, akkor keverd össze a kettőt, hogy ne csak főtt ételt egyen. Eteőtálját érdemes naponta tisztítani: te sem eszel mosatlan tányérból. Ha hetente kitisztítod az almot, naponta megfésülöd cicád szőrét, és persze rendszeresen elviszed az állatorvoshoz, kedvenced szép, ápolt és egészséges lesz. S ne feledkezz meg az állattartás arany szabályáról sem: kedvencednek te is kedvence vagy, ezért vágyik arra, hogy játssz vele, gondoskodj róla, odafigyelj rá.

Háziállat.hu

TALÁLÓSOK

Bár egy szót sem értek,
mindent megismétlek.

(δουχζζσι)

Télen ad jó meleget,
ősszel táplál tégedet,
nyáron árnyékot terít,
tavasszal meg felderít.

(of)

Egyet raktam, sokat kaptam.
Sokat raktam, többet kaptam.
Zsákba raktam,
megfőztem, és mind felfaltam.

(βυουοβιη)

Tú meg cérna nélkül
gyöngyös függő készül,
Isten teremtette,
az ember leszedte.

(ιηυόόυζ)

Gyümölcs vagyok, édes vagyok,
ha megértem, piros vagyok.
Télen elrejt jól a kamra,
mi is volnék, ha nem...

(ριη)

Zöld levél a koronája,
nagyon fáj a fogad rája.
Nem kell neked korona,
piros szeméért vagy oda.

(ροουμδζ)

Nap volt édesanyám,
hold volt édesapám,
kerek föld szült engem,
szél tánra tanított,
nehéz kő megrontott,
csont, hús meglágyított,
meg is nyomorított,
mikor megszakasztott.

(αβυαελετε)

Fizetésem sosem kérem,
az időt én jól megmérem.
Éjjel-nappal mindig járok,
de mégis egy helyben maradok.

(ορι)

A szobában van, mint egy vár,
rajta széles, régi zár.
Bent magasra tornyosodva,
félsötétben polca, odva
mindent, mindent rejteget:
ruhát, blúzt, ingeket,
sálát, sapkát, kesztyűket,
zoknikát és cipőket.
Tudod már, hogy mi lehet?

(szekreñy)

Ha a koma munkába fog,
dúdol, sivít, nyög és nyafog:
Tölgy és fenyő, mind dólni fog,
ha belemart a fog, a fog.

(zfűesz)

Drótot, szeget elharapja,
pedig nincsen neki foga.

(harapófogó)

Beszélni nem tud,
olvasni nem tud,
mégis tanulunk tőle.

(könyv)

Ez a hajó nem akármilyen,
nem a vízen jár, hanem az égen.
A csillagok közé megy fel,
ahol soha nem járt ember.

(űrhajó)

Hangszer vagyok a javából,
készítenek drótból, fából.
Zenélek vidámat, búsát,
attól függ, ki milyen húzat.
A kottából nem sokat tudok,
reszketnek rajtam a húrok.

(citera)

Az élőket hívogatom,
a holtakat elsíratom,
a villámot elhárítom.

(harang)

Kosztju Boglárka

AZ ÉN KEDVENCEM

Az én kutyám neve Patti,
Nagyon szeret ugrándozeni.
És ha éppen nem ugrándozna,
Pattog, mint a gumilabda.

Sajnos, van egy rossz szokása,
Rászokott a tyúkozásra.
Mivel vadászkutya fajta,
Erre őt a vére hajtja.

Úzi, kergeti a tyúkot.
Hopp! Egyet már el is kapott!
Ha nem futok elég gyorsan,
Meg is eszi azon nyomban.

Estére már fáradt nagyon,
Lopva a pincébe oson.
Kedvence az almás láda,
Abban édes az ő álma.

Végső Bianka

A KEDVEM JÓ

A kedvem nagyon jó,
Mert végre elolvadt a hó.
Az égen felhők gyülekeznek,
Örülök a tavaszi esőnek.
Már a nap is melenget,
Előbújtak a legyek.
Énekel a sok kismadár,
Mindegyik a nyárra vár,
Hogy sütkérezzünk a napon.
Végre itt a születnapom!
Zene szól a rádióban,
Mintha a kismadár dalolna.
Virágba borul kert és mező,
Illatozik a táj s az erdő.
Már vártam ezt az évszakot,
Mert a szabadban tölthetem
az egész napot.

Végső Bianka

A KUSZA
ÁLLATSEREG

Bagoly ugat, kutya huhog,
az ágyamba fejjel ugrok.
Pöttyös tigris, csíkos párna,
rákiáltak a pizzamámra.
Pattanj rám, melegíts engem,
a hidegbe' ne fázzon testem.
Vágtat a béka, kuruttyol a ló,
felkúszik rám lassan a takaró.
Piros nyúl, nagyfülű kabát,
ezzel kívánok jó éjszakát!

Kertész Diána

BOHÓC

Ez a krumpli nem az orrom,
Csak most éppen annak hordom.
Jó lenne, ha jót nevetnél,
És egy kicsit örvendeznél.
Itt egy szép nagy virágcsokor,
Ha megszagolod, az arcodba spriccol.
Minden gyerek örül nekem,
Ha meglát, csak kacag velem.

Kőszegi Vanessza

HÚSVÉT

Pár nap múlva itt a húsvét,
Várják ezt a gyerekek,
Piros tojás gyűjtenek
A megszokott helyeken.
A fiúk már készülődnek,
A parfümöt választják,
Sietnek, hogy
Illatos legyen minden kisleány.
Hímzett tojás jár a fiúknak,
Ez már ezer éve így szokás,
Ezért minden húsvétkor
Megy a fiú a lánynál.

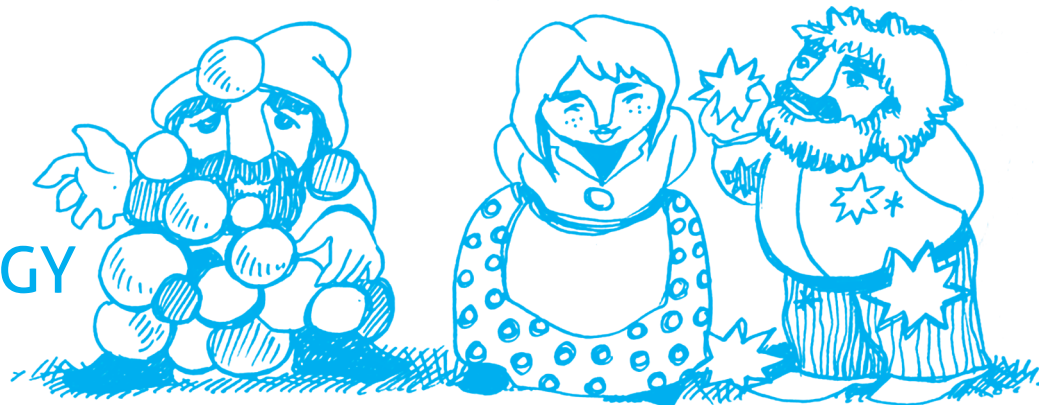

ÁLMODNI HÍVUNK

*Biztosan kerültél már te is olyan helyzetbe, amikor úgy érezted, bármit is teszel, az úgysem lesz jó, de ha nem teszel semmit, az sem. Sokak elvárásainak szeretnénk megfelelni mi, emberek, gyerekek és felnőttek egyaránt. Mindenkinek nem lehet megfelelni, de mindenki életében vannak olyan személyek, akiknek a véleménye sokat számít. Az amerikai író, lelkész, Max Lucado ezt a helyzetet mutatja be *Értékes vagy* c. mesekönyvében.*

Max Lucado

ÉRTÉKES VAGY

A foltmanók kicsi, fából készült emberkék voltak. Mindannyian Éli fafaragómester keze alól kerültek ki. A mester műhelye messze fent a hegyen állt, ahonnan szép kilátás nyílt a foltmanók kicsi falujára. Mindegyik manó másmilyen volt. Egyiknek nagy volt az orra, a másiknak a szája. Némelyek magasak voltak, mások pedig alacsonyak. Egyesek kalapot hordtak, míg mások kabátot viseltek. Két dolog azonban közös volt bennük: ugyanaz a fafaragó készítette őket és ugyanabban a faluban laktak.

A foltmanók egész életükben, minden áldott nap matricákat osztogattak egymásnak. Minden manónak volt egy doboza tele aranycsillag matricával, és egy másik doboza tele szürke pontokkal. Naphosszat a falut járták, és mást sem csináltak, mint csillagokat vagy pontokat ragasztgattak egymásra.

A csinosak és jóvágásúak, akik szépen csiszoltak és fényesre festettek voltak, mindig csillagot kaptak. De akik érdes fából készültek, vagy már pattogott róluk a festék, azok bizony csak szürke pontra számíthattak.

A tehetségesek is csillagot kaptak. Némelyikük könnyedén a feje fölé emelt hatalmas farudakat vagy átugrott magas dobozok fölött. Mások bonyolult szavakat használtak vagy gyönyörű dalokat énekeltek. Őket mindenki elárasztotta csillaggal.

Némely foltmanónak az egész testét csillagok borították! Persze mindig nagyon jól érezték magukat, amikor csillagot kaptak. Így aztán újabb és újabb dolgokat találtak ki, hogy ismét kiérdemeljék a csillagot.

Mások viszont nem voltak olyan ügyesek. Nekik mindig csak szürke pont jutott.

Pancsinelló is egy ilyen foltmanó volt. Próbált magasra ugrani, de mindig csak nagyot esett. Erre persze rögtön köré gyűltek néhányan, hogy rára-

gasszanak egy-egy szürke pontot. Néha eséskor megkarcolta a testét. Ilyenkor újabb pontokkal halmozták el.

Aztán, ha megpróbálta kimagyarázni az esetet, biztos valamit bután fogalmazott meg, amiért persze még több pontot ragasztottak rá. Egy idő után olyan sok szürke pont lett rajta, hogy már az utcára sem mert kimenni. Félt, hogy valamit megint elügyetlenkedik, például elfelejt sapkát húzni, vagy belelép egy tócsába, és ezzel még több rossz pontot szerez. Sőt, néha már minden ok nélkül is ráragasztottak egy-egy szürke pontot, pusztán azért, mert látták, hogy már úgyis olyan sok van rajta.

– Sok szürke pontot érdemel – mondogatták egymásnak. – Ő aztán tényleg nem jó foltmanó!

Egy idő után már maga Pancsinelló is elhitte ezt.

– Nem vagyok jó foltmanó – gondolta.

Amikor nagy ritkán kiment az utcára, csak olyan manókkal lófrált, akiken szintén sok szürke pont volt. Köztük jobban érezte magát.

Egy nap találkozott egy olyan manóval, aki egészen más volt, mint a többi. Nem volt rajta sem csillag, sem pont. Egyszerűen famanó volt. Lúciának hívták. Nem mintha az emberek nem ragasztottak volna rá matricákat – csak azok egyszerűen nem maradtak meg rajta! Némely manó emiatt felnézett rá és ragasztott rá egy csillagot. De a csillag leesett! Mások lenézték, mert nem volt egy csillaga sem, és raktak rá egy szürke pontot. Ám az is leesett!

– Én is ilyen akarok lenni! – gondolta Pancsinelló. – Nem akarom, hogy mások jeleket rakjanak rám!

Megkérdezte a matrica nélküli famanót, hogyan lehetséges az, hogy neki nincs egyetlen matricája sem.

– Ó, nem nagy ügy! – válaszolta Lúcia. – Egyszerűen csak mindennap meglátogatom Élit.

– Élit?

– Igen, Élit, a fafaragót. Jót ücsörgök a műhelyben.

– De miért?

– Majd megtudod! Menj el hozzá, fel a hegyre! Ezzel a matrica nélküli famanó megfordult és elment.

– Szerinted egyáltalán szóba áll majd velem? – kiáltott utána Pancsinelló.

De Lúcia ezt már nem hallotta meg.

Így aztán Pancsinelló hazament. Leült az ablak elé, és nézte, hogyan rohangálnak ide-oda a manók, csillagokat és szürke pontokat osztogatva egymásnak. „Ez így nincs rendjén” – suttopta, és elhatározta, hogy elmegy Élihez.

Felkapaszkodott a hegytetőre vezető keskeny ösvényen, és belépett a nagy műhelybe.

Szeme-szája elállt a csodálkozástól az óriási bútorok láttán. A hokedli a feje búbjáig ért. Lábujj-hegyre kellett állnia, hogy rálásson a munkapadra. A kalapács nyele olyan hosszú volt, mint az ő karja. Pancsinelló nyelt egy nagyot, és elindult kifelé.

Ekkor meghallotta a nevét.

– Pancsinelló! – hallatszott egy mély, erős hang.

Pancsinelló megállt.

– Pancsinelló! Örülök, hogy látlak! Gyere közelebb, hadd nézlek meg!

Pancsinelló lassan megfordult, és ránézett a nagydarab, szakállas mesterre.

– Te tudod a nevemet? – kérdezte a kis manó.

– Persze, hogy tudom! Én alkottalak!

Éli lehajolt, felemelte és maga mellé ültette a padra.

– Hm... – szólalt meg a mester elgondolkozva, miközben a szürke pontokat nézte. – Úgy látom, gyűjtöttél néhány rossz pontot!

– Nem akartam, Éli! Tényleg nagyon próbáltam jó lenni!

– Gyermekeim, előttem nem kell védekezned. Én nem foglalkozom azzal, hogy mit gondolnak rólad a foltmanók.

– Tényleg?

– Tényleg. És neked sem kellene. Hát kik ők, hogy jó vagy rossz pontokat osztogassanak? Ők is ugyanolyan foltmanók, mint te. Amit ők gondolnak, az semmit sem számít, Pancsinelló. Csak az számít, amit én gondolok. És szerintem te nagyon értékes manó vagy!

Pancsinelló felnevetett.

– Én értékes?! Ugyan mitől? Nem tudok gyorsan járni. Nem tudok magasra ugrani. A festék repedezik rajtam. Mit számítok én neked?

Éli Pancsinellóra nézett, rátette kezét a kis favállakra, majd nagyon lassan így szólt:

– Az enyém vagy! Ezért vagy értékes nekem.

Pancsinellóra még soha senki nem nézett így – különösen nem az, aki alkotta őt. Nem is tudta, mit mondjon.

– Mindennap vártam, hogy eljössz! – folytatta Éli.

– Azért jöttem el, mert találkoztam valakivel, akin nem voltak matricák – mondta Pancsinelló.

– Tudom. Mesélt rólad.

– Rajta miért nem tapadnak meg a matricák?

A fafaragó nagyon kedvesen beszélt:

– Azért, mert elhatározta, hogy neki fontosabb az, amit én gondolok róla, mint az, amit mások. A matricák csak akkor ragadnak rád, ha hagyod.

– Micsoda?

– A matricák csak akkor ragadnak rád, ha fontosak neked. Minél jobban bízol az én szeretetemben, annál kevesebbet aggódsz a matricák miatt. Érted?

– Hát, még nem nagyon...

Éli elmosolyodott.

– Idővel majd megérted. Most még tele vagy szürke pontokkal. Egyelőre elég, ha mindennap eljössz hozzám, hogy emlékeztethesselek rá, mennyire fontos vagy nekem.

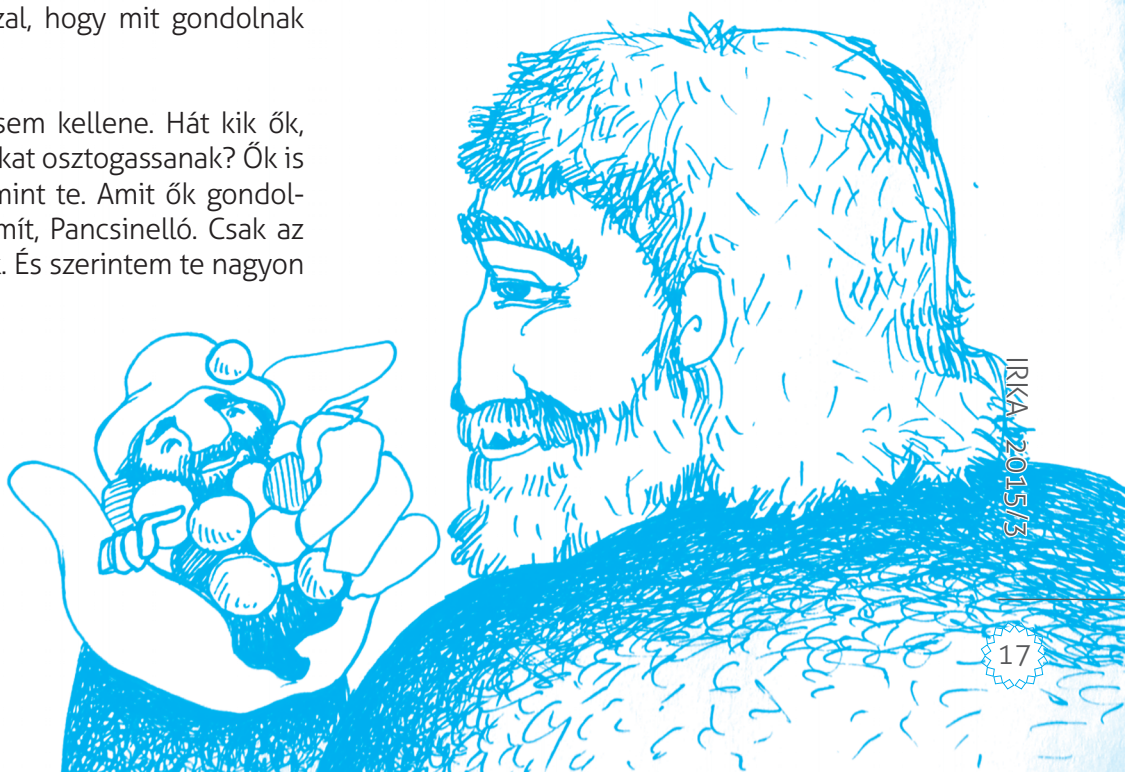
Éli letette Pancsinellót a földre.

– Ne felejtse el – mondta, miközben a foltmanó elindult az ajtó felé –, hogy nagyon értékes vagy, mert én alkottalak! És én sohasem hibázom!

Pancsinelló nem állt meg, de magában ezt gondolta:

– Azt hiszem, komolyan mondja!

És miközben ezt gondolta, már le is gurult róla egy szürke pont.

ÁSOM, VÁJOM

A gyerekek kis csoportokban állnak fel. Közöttük jár kanyarogva a „vesszős”, és botjával a földet szurkálja. A „vesszőt” szónál mindig megérint egy gyereket, aki kézfogással vele megy, míg a csoportok el nem fogynak. (A játékhoz tartozó dalt a következő oldalon találod.)

ITT A HÁROM

A gyerekek körláncot alakítanak, melynek minden szeme két egymás mögött álló gyermek. A cickány csomóra kötött zsebkendővel kergeti a mackányt (közben a többiek énekelnek; a dalt a következő oldalon találod). Ez úgy menekül, hogy beáll valamelyik pár elé, ekkor a pár külső tagja lesz a mackány, és ő fut az üldöző elől. Ha sikerül elkapni, akkor új cickányt választanak.

TŰZ, VÍZ, REPÜLŐ

A következő vezényszavakat és a hozzájuk tartozó utasításokat kell megjegyezniük a játékosoknak:

- tűz: érintsd meg a falat,
- víz: érintsd meg a bordásfalat,
- repülő: fekédj hasra.

A játékvezető felváltva kiáltja a vezényszavakat. Lehet kiesésre játszani, illetve a vezényszavakhoz tartozó utasításokat is meg lehet változtatni, úgy, hogy alkalmazkodjanak a játéktérhez.

BAL–MAGAM–JOB

A játékosok körben helyezkednek el, lehetnek állva vagy ülve is. A játékban a tapsot kell továbbadni, az óramutató járásával ellenkező irányban. Aki kezd, tapsol kettőt a bal szomszédjával együtt, majd kettőt egyedül, kettőt a jobb szomszédjával együtt. Ezután rámutat valakire, s ő kezdi az előbbieket szerint a tapsot. Aki elrontja, többet vagy kevesebbet tapsol kettőnél, vagy összekeveri a sorrendet, kiesik.

BOGOZÓDÁS

A játékosok először körben helyezkednek el, majd becsukott szemmel és előrenyújtott kézzel közelednek egymás felé, s megpróbálnak egy-egy kezét megfogni (szomszédét nem lehet). Ha minden kéz fog egy kezét, akkor már nyitott szemmel kezdődhet a bogozódás, azaz újra kört kell alakítani.

A CIPŐT FOGD...

A mondóka szövege:

*A cipőt fogd, hamar ide tedd elé,
Ugye szól, ki tudja, hol van az enyém?*

A mondóka tetszőlegesen alakított ritmusára kell a cipőket továbbadni az óramutató járásával ellenkező irányban. A mondóka végére az a jó, hogyha mindenki előtt egy cipő van. Ha a játékosok gyorsabban „szövegelnek”, a cipőket is gyorsabban kell továbbadni, ezért fő a fürgeség. Kiesésre is játszható: aki előtt több cipő marad, kiesik.

HOPSZBOKSZ!

A mondóka szövege:

*Szegedi polkát én nem járok,
Mert énnékem nincs egy párom.
Szegedi polka, hopsz!
Elfogyott a bokszi!*

A játékosok négyesével kört alakítanak. Egy-más kezét fogva jól kifeszítik a kört, amennyire bírják. Így nekifeszülve galoppoznak a mondóka szövegére. A kezükkel előre-hátra segíthetik a lendületvételt. A hopszra megállítják a kört úgy, hogy nagy terpeszbe ugranak. Az az ügyes, akinél nem szakad el a kör. Ezt követően irányváltással galoppoznak a mondóka utolsó sorára. A bokszra ismét terpeszbe ugranak.

EGÉRFOGÓ

A mondóka szövege:

*Cica fogott egeret,
Játszott vele eleget.
Mulatott is kedvére,
Kicsi egér vesztére.*

A gyerekek kört alakítanak, kiszámolják az egeret, aki a körön belül helyezkedik el, s a cicát, aki a körön kívül. Körbejárják az egeret, s a dal végén felemelik a karjukat. A cica kergeti az egeret, s ha megfogta, akkor választanak maguk helyett másik egeret és macskát.

ÁSOM, VÁJOM (Népi játékdal)

Á - som, vá - jom az ud - var - nak az al - ját, az al - ját.
Szer - dán vi - szik a nagy lá - nyát, a leg - szeb - bik lá - nyát. Gyön - gyöt, gyön - gyöt

asz - szo - nyá - nak, gyöngy - ko - szo - rú - t a lá - nyá - nak, Vesz - zőt a há - tá - ra, hogy sen - ki se lás - sa.

ELSZALADT A KEMENCE TELI POGÁCSÁVAL

(Magyar népdal)

El - sza - ladt a ke - men - ce te - li po - gá - csá - val,
U - tá - na - ment a la - pát min - den csa - lád - já - val.

Tik - láb a tál - ba, lúd - láb a tál - ba. Jó lesz va - cso - rá - ra.

FUT A KICSI KORDÉ (Magyar népdal)

1. Fut a ki - csi kor - dé, le - po - tyog a pur - dé. Nyak - tól lá - big sár,
ó, jaj, ó, jaj, he - ge - dű - je nem szól már.

2. Bakon ül a Lajkó,
kocsi előtt hat ló.
Mint a szélvész, száll,
Pejkó, Ráró,
a vacsora rátok vár!

3. Dobog a sok patkó,
merre fut a hat ló?
Ott még pinty se jár.
Pejkó, Ráró,
Piripócsig meg se állj!

ITT A HÁROM (Népi játékdal)

Itt a há - rom, itt, itt, de nem é - rem itt, itt. Cic - kány, mac - kány,
da - li há - rom. Min - dig ott üsd, a - hol há - rom.

„ÉLETBÖLCSESSÉGEK”, TRÉFÁS MONDÁSOK GYEREKEKTŐL, DIÁKOKTÓL

Kiss Lehel

SZÍN-JÁTÉK

Piros ráül az orcámra,
hogya jön a Fekete;
Aranysárga örömmézet
csepegtetne szívemre.

Barna kacér pemzlit ragad,
s kifesti a szememet;
Zöld kiül az árokpartra,
Fehér gyöngyöt szedeget.

Kék álmosan égre tekint,
Lila fon egy koszorút
– a színek közt rajtam kívül
nem látni egy szomorút.

Égszín méla hárfát penget,
csend lebeg a légen át;
Szürke fölkapja a fejét:
Narancs hallat áriát.

Összemosódik a sok szín:
Fehér, Piros, Fekete ...
s lesz belőle egy kifakult,
tarka-barka versike.

Egyszerű meg kétszerű! Egyforma meg kétforma.

Nagyon koncentráltam, de semmit nem koncentráltam ki.

A csillagokat a Jézuska csüngeti az égből.

Ha túl megittam magam, részeg leszek.

Amikor dolgom van, megint se zavarj.

Beléptem a szobába, ahol koromsötét volt, és láttam, hogy nem látok semmit!

A fa miért úszik a vízben? A tanuló válasza: „Mert ha lemerülne, gyökere resztene.”

„ – Magyarázd meg a fogalmat: legenda!

– Régi, igaz, valótlan történet.”

A jegesmedve jégtáblának álcázza magát. Vízben jól úszik, szárazföldön kevésbé.

Az anyukákra nem szokás kiabálni, ők hasznosak.

A félsziget egy olyan sziget, amit nem fejeztek be teljesen.

Amikor a Nagyinak fájnak a fogai, egyszerűen pohárba teszi őket.

A svájci teheneket elsősorban csokigyártáshoz használják fel.

Az állatkert egy szuper hely. Olyan állatokat is lehet látni, amelyek nem is léteznek.

Az életbiztosítás egy olyan pénz, amit az kap meg, aki túléli a halálos balesetet.

Nem tudom, hány éves vagyok, mert ez állandóan változik.

Nagyon megijedtem, amikor Anya megbetegedett. Azt hittem, Apu fog főzni ránk.

SAKKTÁBLASZELET

Hozzávalók 6 adagra: 18 dkg puha vaj, 8 dkg porcukor, 5 csepp vaníliaaroma, 25 dkg finomliszt, 4 dkg étcsokoládé, 1 db tojás (a kenéshez).

Elkészítés: A vajat és a porcukrot habosra keverjük, beletesszük a vaníliaaromát. Hozzáadjuk a lisztet, és összegyúrjuk. A tésztát kettéválasztjuk. A csokoládét megolvastjuk, és beledolgozzuk a tészta egyik felébe.

Ezután a kétféle masszát letakarjuk, és 25 percre a hűtőbe rakjuk.

Ezt követően a tésztákat 3 cm vastagságúra nyújtjuk, és 8x20 cm-es téglalapokat formázunk belőlük. Az egyik tésztát megkenjük tojással, és ráteszszük a másikat. Majd hosszában félbevágjuk, és az egyik felét megfordítjuk. Az egyik fél tészta oldalát megkenjük tojással, és úgy illesztjük össze a másik felével, hogy sakktáblamintát kapjunk. A tésztát szeletekre vágjuk, és a szeleteket sütőpapírral bélelt tepsibe fektetjük. Előmelegített sütőben 10 percig sütjük, majd hűlni hagyjuk őket a tepsiben.

Ha meghűlt, már fogyasztható is. Jó étvágyat hozzá!

Tamkó Sirató Károly

ESZKIMÓKA

Grönlandban
egy
jeges tóba,
párás, forró
forrás mellett
fürdött egyszer
két szép
fóka.
A gleccserről
nézte őket
három
apró
eszkimóka.

Ebből
lett a
csuda
móka:
pengett a jég,
zengett a szél...
Táncolni kezd
a két
fóka.
Fütyült nekik,
dalolt nekik
a három
kis
eszkimóka.

Békességben
élt a
világ.
Az eszkimók
hahotáztak,
a fókák
bukfencet
hánytak.
Pengett a jég,
zengett a szél...
Grönlandban
a
gleccserek közt
vigan így
eszkimókáztak.

Pósa Lajos

MOCSKOS PALI

Mocskos, szurtos mindig Pali,
Mert nem szeret megmosdani.

Megharagszik a mosdótál:
Megállj, megállj, te mocskos Pál!

Mocskos Pali szalad, szalad,
Kiabálja, hogy: nem szabad!

Utoléri a mosdótál:
Megfogtalak, te mocskos Pál!

S megfürdeti, megmosdatja –
Cirmos cica meg kacagja.

Zelk Zoltán

SZÉL

Mit csinál a szél, ha nem fúj?
Alszik.

De ha felébred,
úgy szalad, de úgy szalad, hogy
soha utol nem éred!
Fut a földön, fut az égen,
folyók hátán, tengeren,
mindegy néki, ha fák csúcsán,
ha réten, ha fellegen.
Néha csak egy percig szalad,
néha átfut egy napot,
persze hogy elfárad végül,
s alszik megint egy nagyot.

Hogy hol alszik, mikor nem fúj?
Én már meg se kérdezem –
Kicsi neki a világ is,
s elhál egy falevelen.

MAGYARSÁGMORZSÁK

A magyar szürke szarvasmarha a mára rég kihalt őstulok háziásításával született meg. Sokak szerint még a honfoglalás idején, őseinkkel együtt került a Kárpát-medencébe. Az elmúlt évszázadban tenyésztése háttérbe szorult alacsony tejhozama és lassú növekedése miatt. A szürkemarhák igás állatnak is kiválóak.

Tenyésztésük a kergemarhakór okozta pusztítás idején újra előtérbe került, mivel ez a fajta nem kapja el ezt a betegséget. Színük koruktól függően változik. A borjak 4-6 hónapos korukban válnak teljesen szürke színűvé. Húsa ízletes, fehérjében és vitaminokban gazdag. Jól bírja a hideget, tartása nem igényel különösebb szakértelmet. Hungarikumként tartják számon, mivel jellegzetesen magyar állatfaj.

Jedlik Ányos magyar természettudós, feltaláló nevéhez fűződik – a dinamón kívül – a szódavíz kifejlesztése. A berendezés, a „savanyúvízi készülék”, amellyel mesterséges szénsavas vizet (szén-dioxiddal dúsított ivóvizet) lehetett előállítani, még az 1820-as években született meg. 1841-ben pedig megnyílt Magyarországon az első szikvízgyártó üzem. Jedlik Ányos alkotta meg a szikvíz tárolására szolgáló szódavizes palackot is. Habár hungarikumnak minősül, fogyasztása jelentősen háttérbe szorult az évek során a növekvő ásványvízfogyasztás miatt.

MENNYI?!

Bolygónkon mintegy kétmillió állatfaj él. Világuk rendkívül változatos, hiszen a szivacsoktól a méheken és az elefánton át egészen a madarakig sokféle képviselőjünkkel találkozhatunk. Közülük a legfejlettebbek a gerincesek, amelyek csoportjába a halak, kétéltűek, hüllők, madarak és emlősök tartoznak. Az állatok legnépesebb csoportja – több mint 1 millió fajjal – az ízeltlábúaké. Hozzájuk csatlakozik a kb. 9000 madárfaj, 6000 hüllő-, 2500 kétéltű-, 25 000 hal- és több mint 4000 emlős faj. Az állatokkal foglalkozó tudományt zoológiának nevezzük.

Egy különleges állatfaj: borneói nagyorrú majom

Egy különleges fajfajta: a Dél-Amerikában honos sárkányvére-fa

Növényfajból mintegy 4000 ismert. Legtöbbjük zöld, mivel zöld növényi festékanyagot, klorofillt tartalmaz. Ez az anyag megköti és táplálékká alakítja a nap energiáját. Megjelenésük, színük, alakjuk, méretük rendkívül változatos. A néhány milliméteres mohától az akár több mint 100 méteres magasságra megnövő mamutfenyőig sokféle furcsasággal találkozhatunk. A növényekkel foglalkozó tudományt botanikának nevezzük.

HÁZI VULKÁN KÉSZÍTÉSE

Hozzávalók: papír és cellulux vagy gyurma (lehet só-liszt gyurma is), festék, tálca, befőttesüveg vagy műanyag palack, ecet, szóda-bikarbóna, étel-színezék vagy ketchup.

A kísérlet menete:

– A papírt fessétek be úgy, hogy egy vulkán oldalának nézzen ki. (Gyurmából is megalkothatjátok a hegyet, de ebben az esetben várni kell, hogy megszáradjon.)

– Ragasszátok rá a befőttesüvegre, úgy, hogy kúpszerű alakot öltson (mint egy vulkánhegy).

– Vágjatok középen egy lyukat a befőttesüveg szája körül.

– Keverjétek el étel-színezővel vagy ketchuppal a szóda-bikarbónát, majd tegyetek belőle 2-3 evőkanállal a befőttesüvegbe.

– Öntsetek kb. fél vagy egy deciliter ecetet (az ecettel óvatosan bánjatok!) a befőttesüvegbe (érdemes az ecetet kis adagokban önteni egy kancsóból, egyébként túl hamar elfogy).

Tudományos kísérletek otthonra is

Mikor a sütőpor és az ecetes lé összekeveredik, pezsegni kezd, kitör a vulkán, a láva elindul kifelé és lefolyik a hegy oldalán.

Figyelem! A kísérlet csak szülői vagy tanári felügyelettel és védőszemüveg viselésével végezhető! Védőszemüvegnek megfelel például egy úszószemüveg is.

Gabóda Béla

A FOLYADÉKOK RÉTEGZŐDÉSE

Mi történik, ha vizet és étolajat öntünk egy pohárba?

Szükséges eszközök: 1 üvegpohár, étolaj, víz.

Eljárás: Öntsetek a pohárba egyszerre vizet és étolajat. Figyeljétek meg, mi történik. Várjátok meg, míg leáll a folyadékok mozgása.

Megfigyelés: Az étolaj és a víz nem keveredik egymással. Az olaj úszik a víz tetején.

Magyarázat: Az olaj azért nem keveredik a vízzel, mert alkotórészecskéik egymástól teljesen eltérő módon épülnek fel, alapvetően más a két folyadék szerkezete. A víz részecskéi (molekulái) gömbhöz hasonlóak, az olaj részecskéi pedig pálcikaformára emlékeztetnek. Keveredésről csak akkor beszélhetünk, ha a folyadékokat alkotó részecskék formájukban hasonlóak.

HIDEGBEN VAGY MELEGBEN?

Szükséges eszközök: 2 db átlátszó pohár, ételfesték vagy tinta, cseppentő, hideg víz, forró víz

Eljárás: Öntsetek az egyik pohárba hideg, a másikba forró vizet (ez utóbbit óvatosan, nehogy elpattanjon az üveg). Mindkét pohárba cseppentsetek egy-egy csepp ételfestéket.

Figyeljétek meg, mi történik!

A forró vízben, mint egy tűzijáték, szétáramlik a festék. A hideg vízben nagyon lassan indul el egy-egy színes csík.

Magyarázat: A forró vízben a vírrészecskék mozgása sokkal intenzívebb, ezért a festékdarabkákat felkapva „elszaladnak” a pohár távolabbi helyei felé. Hamarosan az egész teret befestik.

A hideg vízben a részecskék mozgása sokkal lassabb, ezért is figyelhető meg jól, hogy hogyan zajlik le a folyamat. Ebben az esetben a forró víz mintához képest mintha egy lassított felvétel lenne.

Dobsa István

A pedagógusszövetség által hirdetett rajzversenyen Füzesi Magda *A tavasz dala* c. verséhez kellett illusztrációt készíteniük a jelentkezőknek. A versenyen a beregszászi 6. és 19. sz. óvoda, valamint a fertőszalmási óvoda gyermekei lettek a legjobbak.

Buhájszuk Szófia, Beregszász

Dorn András, Beregszász

Smid Dorina, Beregszász

Nagy Eszter, Beregszász

Biró Ingrid, 5 éves, Fertőszalmás

Sztojka Kamilla, Beregszász

Kálmán Petra, Beregszász

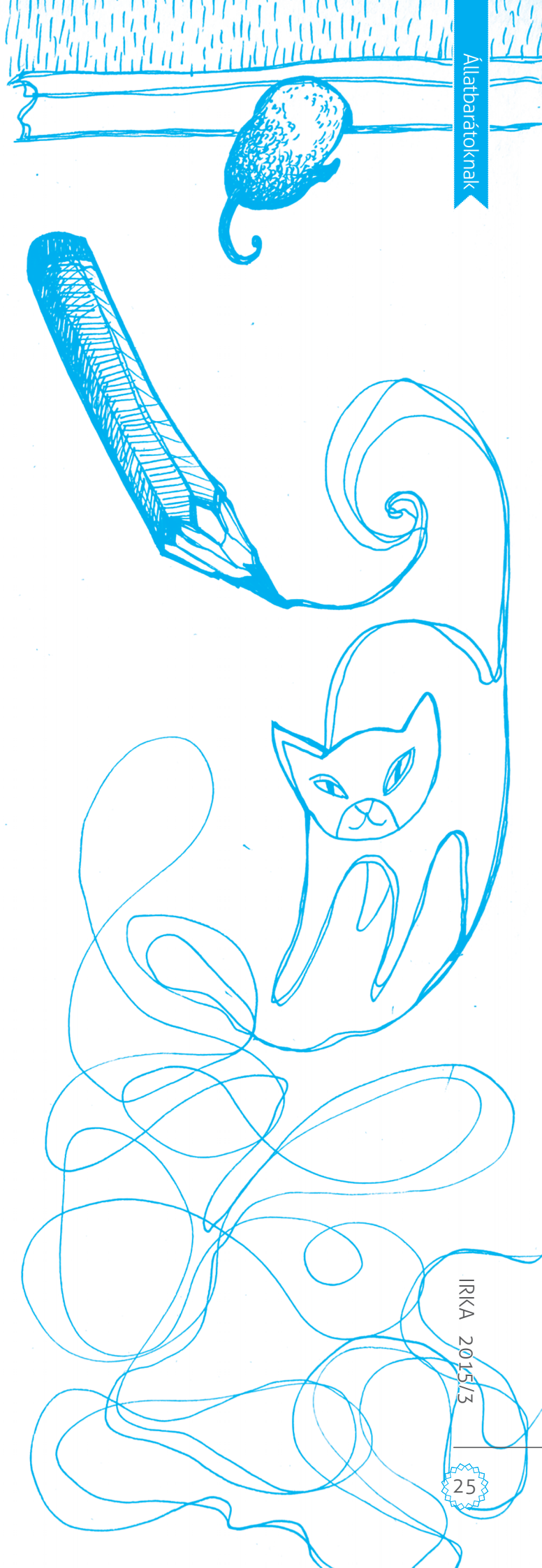
Sájnoho Jura, 5 éves, Beregszász

Szalai Borbála

A TÁNCOLÓ CERUZA

Volt egyszer egy
kisegér,
hosszú bajszú
Balambér.
Ott lakott az
ól mögött,
sok-sok ócska
lom között.
Jól megvolt ott,
nem vitás,
mégis kellett
más lakás,
mert ha esett,
fújt a szél,
bizony, fázott
Balambér.
Elindult egy
szép napon,
s szétnézett az
udvaron...
– Hohó! Itt a
kamara!
Nyitva-tárva
ajtaja!...
Balambérunk
beoson,
s fent jár már a
polcokon.
Körülszaglász,
körülnéz...
– Tyúha! Van itt
befőtt, méz!
Mennyi finom,
jó dolog
No, itt éhen
nem halok!
Kiszemel egy
üveget:
ebben vajon
mi lehet?
Ám amikor
nekilát,
majd kitöri
a fogát...
Bosszankodik
Balambér:
– Mennyi üveg!
De mit ér?
Hiába van

mind tele –
ha bádog a
teteje!... –
Haragosan
jár, matat.
Minden polcot
átkutat.
– Nocsak! Ott egy
nagy doboz!... –
Bemászik,
s úgy motoz.
Feltúrja a
skatulyát.
S mit talál? Egy
ceruzát!
– Hogyha más nincs,
ez is jó!
Ez legalább
rágható! –
bölcsekedik
Balambér,
a bajszos
kisegér.
– Várj egy csöppet,
cimbora! –
kérleli a
ceruza. –
Megmutatom,
mit tudok,
a falon hogy
táncolok. –
– Mutasd, no, de
szaporán!
Mert a fogam
fenem ám!...
Falon lejt a
ceruza
(sötét vonal
lábnyoma),
s mire tánca
véget ér,
hej, messze jár
Balambér...
Az ól mögé menekült:
kamra falán
Cirmos ült!...
A táncoló ceruza
most pingálta
épp oda!...

JÁKOB BUJDOSÁSA

Kora hajnalban útnak indult Jákob. Egész nap ment. Estére kelve fáradtan lefeküdt. Egy követ tett a feje alá.

Álmodt.

Hatalmas létra ágaskodott a feje mellett. A teje egészen az égig ért: Isten angyalai jártak rajta. Egészen távolról, a legmagasabb pontról maga Isten tekintett le rá:

– Én vagyok az Úr, atyáidnak Istene. Ezt a földet, amelyen fekszel, neked adom és az utódaidnak. Mert én veled vagyok és megőrizlek téged.

Fölríadt Jákob:

– Nem tudtam, hogy az Úr ezen a helyen van! Ez a hely Istennek háza és a menny kapuja!

A követ, amelyik a feje alatt volt, felállította szent oszlopként és megfogadta:

– Ha békességben térek vissza, akkor az Úr lesz az én Istenem, ez a kő pedig Isten háza lesz, és mindenből tizedet adok az Úrnak!

Ment tovább másnap. Most már felvidulva folytatta vándorlását, és el is érkezett Mezopotámiába. Isten megsegítette és vagyonossá tette. Közben vétkeit is megbánta, és húsz évi nehéz hányódás után hazatérhetett.

Amikor Ézsauval találkozott, egymás nyakába borultak, megcsókolták egymást, sírtak örömben.

Jákob pedig megtalálta azt a kőoszlopot, amelyet elindulásakor felállított. Béthelnek, Isten Házának nevezte el azt a helyet.

JÓZSEF EGYIPTOMBAN

Jákobot Isten 12 fiúgyermekkel áldotta meg. A tizenegyedik volt ezek közül apja kedvence, mert ő volt a legengedelmesebb. Ezért a többi testvér haragudott erre az engedelmes gyermekre, Józsefere.

Egyszer Józsefet elküldte az apja, hogy nézze meg bátyjait, merre legeltetik juhaikat. Mikor bátyjai meglátták, összesúgtak, megfogták és egy mély kútba vetették. Előbb azonban felsőruhát lehúzták róla. A ruhákat azután egy leölt bárány vérébe mártották, és apjuknak azt mondták, hogy Józsefet egy vadállat tépte szét. Bizonyosságul mutogatták a véres ruhát. Jákob keservesen siratta kedvenc gyermekét.

Később kihúzták Józsefet a kútból és arra menő egyiptomi kereskedőknek adták el. A kereskedők Egyiptomba vitték. Itt a fáraó főemberéhez, a testőrök hadnagyához, Potifárhoz került, akinél megbecsülték. Potifár felesége viszont igaztalanul bevádolta és börtönbe juttatta.

A börtönből eszessége által szabadult meg, amikor egy alkalommal megfejtette a fáraó álmát.

A fáraó azt álmodta, hogy a Nílus partján sétál, és a vízből kijött hét kövér tehén, nyomban utánuk pedig hét sovány. A hét sovány tehén elnyelte a hét kövéret. Majd ismét álmodott: egy búzaszáron hét telt és hét üres búzalkalász nőtt. És a hét üres kalász megette a hét teltet. József megfejtette az álmot. Szerinte a hét sovány tehén és a hét üres búzalkalász hét szűk esztendő eljövételét jelenti. Amelyek hét bő esztendőt fognak követni. Azt tanácsolta a fáraónak, hogy tartalékoljon gabonát a hét bő esztendőben. A fáraó megfogadta a jó tanácsot. Józsefet megbízta az élelem begyűjtésével.

A hét szűk esztendőben még Kánaán földjéről is eljöttek Egyiptomba élelemért, többek között József testvérei is. Öccsük megbocsátott nekik, és hogy jobban gondoskodhasson atyjáról, elhozatta Kánaánból Egyiptomba.

BIBLIAI ÁBÉCÉ

Pénzváltók. A jeruzsálemi templom udvarán pénzváltók üzerkedtek. Ha az áldozati állaton valami hibát találtak, ráfizetés ellenében állítólag hibátlanra cserélték ki. Mivel a templomi perselybe nem volt szabad a császár képével ellátott római pénzt dobni, az ilyen érméket is átváltották Tírusban vert, templomi adományként elfogadható pénzre. Ez az üzerkedés sok csalással járt együtt, ezért űzte ki Jézus a templomból a pénzváltókat.

Péter. Mindig az első a tanítványok névsorában. Jánossal és Jakabbal együtt a legközelebb állt Jézushoz. Halász volt, s eredetileg Simonnak hívták, Jézus adta neki a Péter nevet, ami sziklát jelent. Ez akkor történt, amikor Simon Jézus kérdésére, hogy kinek vallják őt, ezt felelte: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” Erre a hitvallásra mint sziklára építi Jézus az ő Egyházát. De, noha Péter is együtt volt Jézussal a megdicsőülés hegyén meg a Gecsemáné kerti gyötrődéskor, a kihallgatása éjszakáján félelmében mégis háromszor tagadta meg Jézust a hajnali kakasszó előtt. Ezért kellett Jézus feltámadása után háromszor is igennel felelnie Mestere kérdésére: „Szeretsz-e engem?” S ekkor kapott megbízatást: „Legeltesd az én juhaimat.” A Szentlélek kitöltése után teljesítette is: ő lett az apostolok és az első jeruzsálemi gyülekezet vezetője, a zsidó- és pogánymisszió elindítója. Jézus jövendölése szerint ő is, akárcsak Pál, Rómában halt vértanúhalált Néró keresztényüldözése idején.

Péter levelei. Péter apostol nevével jelzett két rövid levél maradt fenn az *Újszövetségben*. Különböző stílusban íródtak (az egyiket talán Szilász vagy Szilvánusz fogalmazta meg Péter utasításai alapján), de mindkettő a Jézus Krisztusba vetett hitről szól a kis-ázsiai gyülekezetek keresztényeihez. Az elsőben emlékezteti olvasóit Isten üdvözítő kegyelmére, inti őket a megszentelt életre, a szenvedésben is hűségre, keresztény alázatra és szolgálatra biztat. „Minden gondotokat Istenre vessétek, mert neki gondja van rátok.” A másodikban a keresztény elhívás megszilárdításáról és a hamis tanítás elutasításáról szól. „Nem késlekedik az Úr az ígérettel, mint egyesek gondolják, hanem türelmes hozzátok, mert nem akarja, hogy némelyek elpusztuljanak, hanem azt, hogy mindenki megtérjen... Az Úr előtt egy nap annyi, mint ezer esztendő, és ezer esztendő annyi, mint egy nap.”

Pilátus. Jézus földi szolgálata idején Poncius Pilátus volt a római helytartó Júdeában. Sok kellemetlensége volt a zsidókkal. Amikor a jeruzsálemi vízvezeték építésének költségeire a templom kincsére is rátette a kezét, majdnem lázadás tört ki ellene, de bevádolták a zsidók a császárnál azért is, mert Tibériusz képével és feliratával ellátott aranypajzsokat függesztett Heródes palotájának a falára. Befolyásos zsidó vezetőknek sikerült is elérniük, hogy ezeket Cézareába szállíttassa el. Mindez sokat ártott Pilátus népszerűségének mind Rómában, mind Jeruzsálemben, s így helytartói tiszte könnyen elveszthetővé vált. Jézus kihallgatásakor ezért ijedt meg annyira a zsidók fenyegetésétől: „Ha ezt (Jézust) szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja.” És noha világosan látta Jézus ártatlanságát (megmosta kezét a sokaság szeme láttára, és így szólt: „Ártatlan vagyok ez igaz ember véretől”), mégis megfeszíttette. Ezzel a gyáva tetteivel örökre beírta nevét az emberiség és a kereszténység történetébe, már a Jézus Krisztusról szóló első keresztény hitvallásba is: „Szenvedett Poncius alatt, megfeszítették, meghala és eltemették.”

Pogány népek. A *Biblia* írói éles különbséget tettek a zsidó nép és minden más nép, azaz a pogányok között. Ezért, noha már az *Ószövetségben* is többször elhangzott az a bizonyoságtétel, hogy „Isten uralkodik a népeken”, s az az ígéret, hogy „Isai gyökeréhez járulnak a népek”, az apostolok számára is meglepő felfedezés volt, hogy „a pogányokra is kitöltetett a Szentlélek ajándéka”, s hogy az evangélium örömhír minden népnek.

Pokol. Ezt a fogalmat a *Biblia* több szóval fejezi ki: seol, hádész és gyeheenna. Az első egyszerűen a „holtak helyét” jelenti, s ez fordul elő leggyakrabban. A második az „alvilágra”, a halottak világára utal, amelyet a föld alatt képzeltek el. A harmadik szó a héber gé-Hinnomból, azaz a Hinnóm völgyéből származik, s a bűnösök örök büntetésére utal, mivel ez a Jeruzsálemtől délre eső völgy.

Pontusz. Így nevezték a Fekete-tenger délkeleti partja mentén elterülő római tartományt, mivel latinnul a Fekete-tengert is Pontusnak hívták. Az első pünkösdkor pontuszi zsidók is voltak Jeruzsálemben. Innen származott Akvila, akinek a házában lakott Pál Korinthusban, s pontuszi keresztényekhez is intézte első levelét Péter apostol.

Fesd
ki!

Zigány Árpád

SZÁLL, RÖPÜL...

Száll, röpül a levegőben
a sok szappanbuborék:
egyik piros, másik tarka,
sárga, zöld vagy hupikék;

Károly fújja, egyre fújja,
szállnak a kis léggolyók:
fönt libegnek, majd leszállnak,
akárcsak a léghajók.

Tóth Kálmán

TALÁLGATÁS

Befogták hátul szememet,
No, mondjam meg, hogy ki lehet?

Hát egy kis bársony őzike,
Vagy egy kis bárány, vagy mi e?

De nem, nem!... Hiszen nevet ez...
Bizonytal egy kis gerle lesz.

Hogy ez sem!... Ej, hát ki lehet?
Pillécske tán, vagy kis evet...

Hát igazán egyik sem ez?
Akkor tudom már, hogy ki lesz...

A legkedvesebb, ami van:
Az én angyalom, kisfiam!

Móricz Zsigmond

A VERÉB

Kendermagot talált
A veréb s így csarált:
Egyedem,
Begyedem,
Megegyem?
Ne egyem?

Jó vón zsákba szedni,
Holnap elővenni!
Egyedem,
Begyedem,
Betegyem?
Kivegyem?

Ej, első a hasam!
Éljünk ma urasan!
Egyedem,
Begyedem,
Ne, begyem!
Ne legyen!

KÜLÖNFÉLE SZERENCSE-ÁLLATOK

Lett népmese

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy férfi meg egy nő. Három fiuk volt: kettő okos, egy ostoba. Az okos fiúknak az apjuk adott egy lovat, hogy hozzanak rőzsét, míg az ostobának azt a hátán kellett bevinni a házba. Egyszer az okos fiúk, amikor a rőzsét szállították, megpillantottak egy békát az úton, amint ott jajgatott. A béka megkérte őket, hogy vigyék át az árkon, de az okos fiúk nem segítettek neki, sőt egy bottal meg is ütötték. Az ostoba jött a vállán a teherrel, és ő meghallgatta a béka kérését. A béka megígérte, hogy mindig segíteni fog neki. Hogy többet ne kelljen a hátán vinni a rőzsét az ostoba fiúnak, a béka ajándékozott neki egy fehér lovat.

Az ostoba fiú a rőzsével egyszer a királyi vár mellett haladt el. A király fiatalabb lánya meglátva a fiút meg a lovat, elnevette magát: „Nézd, a bolondnak egy fehér jutott!”

A fiú nagyon a szívére vette a királykisasszony gúnyos megjegyzését, így szólt: „Az ördög vigyen el! Engem mindenki ostobának tart.”

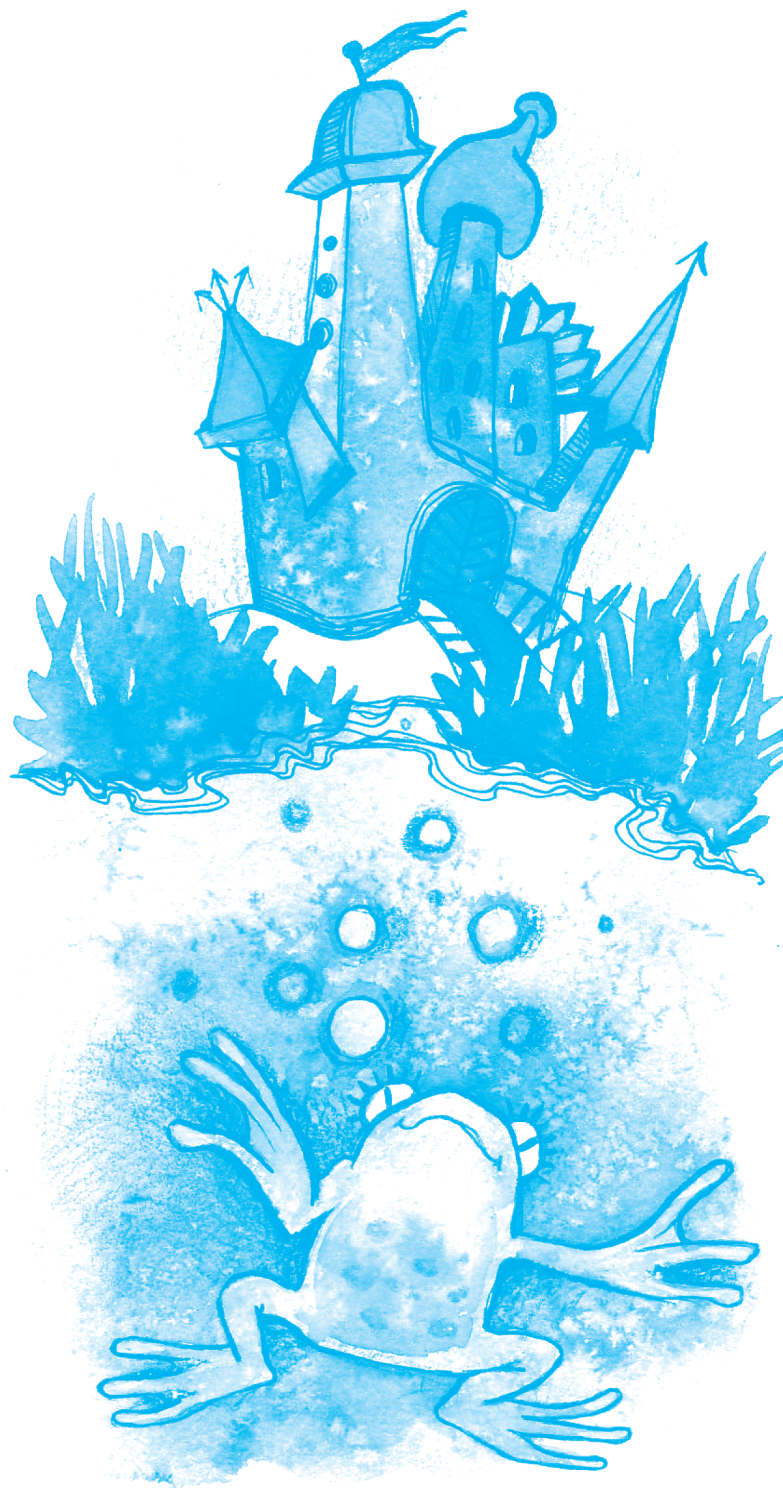
Az ördög azon nyomban meg is jelent, és elvitte a hercegkisasszonyt valahová. A király azonnal elindult megkeresni azt, aki elátkozta a lányát. Maga is fegyvert fogott a kezébe, és megparancsolta az embereinek, hogy fegyverrel a kézben menjenek vele. Ha elhaladnak a tettes mellett, a fegyverük magától lő. És így is volt, amikor jött az ostoba, a fegyver megszólalt. A király kiadta a parancsot, hogy dobják a tóba a bolondot. De abban a tóban élt a béka, akit megkért: „Békácska, békácska, segíts nekem kimászni a partra!”

A béka kiségette a bolondot a partra, és megkérdezte: „Szükséged van még valamire?”

„Szeretnék eljutni ahhoz a hercegkisasszonyhoz, akit elátkoztam.”

Egy, kettő – és ott is van. A szegény hercegkisasszony ott ül az erdő mélyén és sír. Ekkor a béka megkérdezte: „Szükséged van még valamire?” „Szabadítsd meg a hercegkisasszonyt az ördögtől, és vigyél el mindkettőnket annak a tónak a partjára, amiben elmerültem. Ott építs egy várat, amiben élélhetünk!”

A béka megtette ezt, majd beleereszkedett a vízbe. A király hamarosan meglátta a várat, és meghallotta, hogy abban a várban él az ostoba fiú az ő fiatal lányával. Megharagudott és a katonáit küldte, hogy döntsék le a várat és vigyék haza a királylányt. De a béka nádassá változtatta a had-

sereget. A királyné ment el a lányáért, de a béka lóvá változtatta. Végül maga a király indult el a királylányért. Most nem olyan szigorú, de gondolkodik azon, hogy mi is lesz. Megkérdezte: „A hadseregem miért változott át nádassá?”

„Azért, mert fel akarták dúlni a váramat.”

„A királyné miért ló?”

„Azért, mert nagyon haragosan jött.”

„Nos, és a nádas és a ló visszaváltozhat emberré?”

„Igen, ha feleségül adod hozzám a fiatalabb királylányt.”

A király megígérte, és a nádas visszaváltozott hadsereggé, a ló pedig királynévá. És most ott esznek-isznak az ostoba legény és a királylány lakodalmában.

Kányádi Sándor

ŐSZELEJI KÍVÁNSÁG

A vadludak és a darvak
már az égre ékelődnek;
hosszú őszt a maradóknak,
jó utat az elmenőknek.

A fecskék is készülődnek,
sürgönydróton sorakoznak;
jó utat az elmenőknek,
hosszú őszt a maradóknak.

Az árnyékok vékonyodnak,
a patakok hűvösödnek;
hosszú őszt a maradóknak,
jó utat az elmenőknek.

Gyapjasodnak a kis őzek,
vöröslük a lenyugvó nap;
jó utat az elmenőnek,
hosszú őszt a maradóknak.

Aranyosi Ervin

CICAHORGÁSZAT AZ AKVÁRIUMBÓL

Ott volt a hal, csak úszott csendben.
Néztem csupán, s kíváncsi lettem:
– Miért jó neki vajon a vízben?
Meg is kérdeztem három ízben,
de Ő még mindig hallgatott.
Gondoltam, nem maradhat ott!
Így hát megúsza szárazon,
s nem is aggódtam már azon...
Kikaptam Őt, a lebegőt,
s láttam, hogy nem kap levegőt.
Lábra sem állt, mert nem volt néki,
– értelmes macska nem is érti,
hogy eddig miképp járhatott.
A tátogás alábbhagyott,
ami nála biztos csak jelkép,
mert kilehelte, lám, a lelkét...

Zigány Árpád

JÓ GAZDASSZONY

Jó gazdasszony Ilonka,
Dolgozik is naponta:
Kora reggel nekilát,
Mind kimossa a ruhát:
Aztán szépen tereget,
Felkötí a köteleet,
Szárogtatja a ruhát,
Megmosdatja a babát:
Akkor tisztát ad reá,
S elviszi... tudod hová?
Sétálni az utcára,
Maga mulatságára.

Gárdonyi Géza

A KOMÉDIÁS DISZNÓ

Volt egyszer egy komédiás ember. Búzás Jánosnak hívták. Ennek a komédiás embernek volt egy olyan disznója, amelyik különféle tudományokhoz értett. Tudott kötélén táncolni, gördülő hordón menni és azt görgetni maga alatt; meg tudott állani nemcsak a négy lábán, hanem az orrán is; tudott énekelni, táncolni, számolni. Lehet, hogy értett a csillagászathoz is.

Ahol Búzás János felállította a komédiássátorát, egymást törték az emberek, hogy ezt a tudós disznót megláthassák.

Annyi pénzt szerzett így a disznó Búzás Jánosnak, hogy mindennap egy kalap ezüstforintot rakt el a ládájába.

Hát egyszer elveszett ez a disznó. Hogyan vészelt el, azt ma már sem Búzás János, sem a disznó nem tudja.

A valóság az, hogy a jeles disznó lefeküdt hűsölni a komédiásszekér mellé, s Búzás János uram otffelejtette, mikor továbbhajtott. A disznó aludt. Arra ballag Galiba Márton gazda, és meglátva az alvó jószágot, így szól:

– Nini, egy disznó!

Megnézi közelebbről, hát látja, hogy nem olyan disznó az, mint amilyenek az ő falujában vannak, hanem valami másfajta.

– Jó lesz ez nekem – mondja. – Bizonyosan az Isten küldte ezt a disznót, hogy legyen a télre néhány méter kolbászsom.

Azzal hazahajtja a disznót.

A tudós disznó kedvetlenül engedett a botnak, és bánatosan rőfögött Búzás János után. De Búzás Jánosnak se híre, se hamva.

– Ne ríjj, koca! – mondotta vigasztalón Galiba Márton. – Olyan fáin moslékot adok, hogy a király disznója is megnyálná utána a száját.

A tudós disznónak tetszett is a moslék. A fenekét is kinyalogatta a dézsának. A saját disznóeszével azt gondolta akkor magában: „Ejnye, de jó ember ez az én új gazdám; megmutatom neki, hogy érdemes vagyok a jószágára.” Azzal felugrott a moslékosdézsra szélére, és katonásan szalutált.

– Uram bocsá! – kiáltott ijedten Galiba Márton. – Ki hitte volna, hogy már a disznó is lehessen obistos?! Vajon melyik német regimentnél szolgált?

A tudós disznó, látva, milyen hatást csinált a mutatóványa, hirtelen az orrára állott. Galiba Márton még inkább megijedt.

– Megbolondult! – kiáltott fel rémülten. – Megbolondult a disznóm! Lába helyett az orrával akar járni!

De még csak most jött a java. A tudós disznó feldőntötte az üres dézsát. Ráugrott, és úgy görgette maga alatt, hogy szédülés volt azt nézni. Majd ismét tótágast állt. És a dézsát a két hátulso lábán roppant sebességgel táncoltatta. Mikor pedig a dézsza fenn volt a levegőben, hirtelen felugrott, és a dézsza fenekét átütve átrepült rajta, mint a madár.

Galiba Márton rémületében hanyatt esett. Gonosz szerzet ez – gondolta – disznóbőrben!

A disznó azt hitte, hogy Galiba Mártonnak nagy öröme szolgál az ő tudománya. Gondolta, bemutatja neki a legnehezebb disznótudományt: hogyan lehet két lábon a fakerítés tetején végig sétálni. Galibát a hideg lelta már ijedtében.

Ezalatt visszajött a hegyen a Búzás kocsija. Búzás János kereste a drága tudós disznót. Bizony sírva kereste. Hanem amint meglátta a léckerítés tetején, nagyot ugrott örömeiben, és futva futott hozzá. Az ölébe ragadta. Bizony meg is csókolta. Galiba Márton rámeresztette a szemét Búzásra, és azt kérdezte tőle:

– Rokona az úrnak?

Búzás örömkönnök között felelte:

– Ez a világ legkedvesebb és legokosabb disznója. Ez az egyetlen disznó, amelyik életében használ.

De Galibának ma is szédül a feje, ha rágondol arra a tudós disznóra.

A KÖRFORGÁS (3.rész)

Eljött egy újabb év. Elizabeth, a mi kis egérleánykánk útnak indult rokonaihoz a Csendes-óceán partjára. Alig várta már, hogy odaérjen, és új híreket vigyen Mériéknek a körforgásról.

Mériék tárt karokkal várták őt. Így szólott Elizabeth hozzájuk:

– Újra eljöttem, itt vagyok, már alig vártam! Hoztam mindenkinek egy nagyon fontos, hasznos ajándékot.

– Igen? És mi lesz az? Nagyon kíváncsiak vagyunk – mondta Luszi.

– Ez az utolsó része a körforgásnak. Ez a körforgás egy gyönyörűsége állatkáról fog szólni. Ahogy megszületik, az valami csodálatos! Nem is gondolnánk, hogy ez az állatocská miből van, és mivé lesz. Ez a pillangó. Más néven lepke.

– A pillangóról? Még eddig a nevét sem hallottuk – mondta Árpád.

– Na, most majd fogtok hallani róla eleget. A pillangó egy repülő állat. Nagyon szépen néz ki.

A pillangó többféle formában, színben létezik.

– Húha! Milyen gyönyörű! – mondta Méri.

– Igen, az bizony! Ilyen egy felnőtt pillangó. Van hím és nőstény. Na de tudjátok-e, hogy hogyan születnek meg?

– Nem tudjuk! Mondd el nekünk, Elizabeth!

A hernyóból születik, kel ki a lepke. A hernyó fákon, leveleken csúszkál. Egy idő múlva bebábozódik, és így jön létre a lepke. Ugye milyen érdekes?

– Hernyóból? Lepke? Ez valami fantasztikus... – mondta meglepetten, boldogan Árpád.

– Ez aztán a meglepetés! Ez egy igazi ajándék! Nagyon tetszik nekünk. És a lepkék hol élnek? Milyen helyeken? – kérdezte Luszi.

– Hi-hi – nevetett Elizabeth, mivel látta, hogy érdekli őket ez a téma, és még többet akarnak tudni a pillangókról.

– A lepkék minden földrészen elterjedtek, kivéve az Antarktiszat. Élnek ők nedves, száraz, napos helyeken is. Tavasszal is látni néha egy párat. De leginkább nyáron fordulnak elő.

– Igen? Itt még sohasem láttunk lepkét.

– Hát persze, hogy nem! Hiszen még csak tavasz eleje van! Még pár hét, és a lepkék is kikelnek, és majd fognak körülöttetek repdesni – mondta nevetve Elizabeth.

– Igen, igazad van! Majd meg fogjuk figyelni őket – mondta Méri.

– Ugye, milyen csodálatosan születnek meg a lepkék? Amikor ezt meghallottam, először nem is gondoltam, el se hittem, hogy ilyen folyamat

A 2015/2. SZÁM REJTVÉNYEINEK MEGFEJTÉSE

Lépésről lépésre: hegedű és fuvola, barack és szilva, nadrág és köntös, tészta és lekvár.

Csak egy szó: nap (napló, naphal, kanapé, holnapután, napernyő), lap (adatlap, megállapodás, alapítás, állapot, alapkő).

Oda és vissza: erre, soros, inni, Karak, púp, tévét.

Négyes: zene (meghatározások: borz, telefon, nyári, zöldre).

Rakosgató: Afganisztán, Hollandia, Szlovákia, Kolumbia, Madagaszkár.

A megfejtéseket beküldők közül *Szemszicskó Donatella* (Nagygejőc), *Huszár János* (Tiszaásvány), *Hájas Dominika* (Bátyú), *Kőszegi Dominika* (Halábor), *Kádár Cintia* (Halábor) és *Kovács Zoltán* (Mezőegcse) részesül könyvjutalomban. Gratulálunk!

Kérünk benneteket, hogy a megfejtéseket saját kézírásotokkal küldjétek be hozzánk! Figyeljétek a helyesírást, és arra is, hogy a rejtvények megfejtését is feltüntessétek. Sokszor ugyanis csak a meghatározásokat külditek el, s nem tüntetitek fel ezek mellett, hogy hogyan alakul ki a megfejtés.

Köszönjük a sok verset, amit beküldtetek! Öröm volt olvasni őket. Mindegyiket egyszerre nem áll módunkban közzétenni az *Irkában*, de ami késik, nem múlik.

létezik. De megbizonyosodtam róla. Remélem, tetszett nektek.

– Igen, nagyon érdekes volt. Most nagyon megszerettem a lepkéket. Remélem, majd találkozok is velük! – mondta Luszi.

– Igen, biztosan. Na de nekem most már lejárt az időm.

– Nagyon örültünk, hogy itt voltál, Elizabeth, és elmondtad nekünk ezt a csodálatos körforgást a lepkékkel kapcsolatban.

– Én is örültem, hogy taníthattalak benneteket. Remélem, használni fogjátok egyszer ezt a tanítást, és hasznatokra válik mindaz, amit még régebben elmeséltem.

Szemszicskó Donatella, Nagygejőc, 7.osztály

EGY, KETTŐ, HÁROM

A táblázat első oszlopában 8 értelmes magyar szót találsz, a másodikban pedig 1, 2 vagy 3 betűből álló szótöredékeket. Társítsd a szavakat a szótöredékekkel úgy, hogy újabb értelmes magyar szavakat kapj. Figyelem: egy szótöredéket csak egyszer használhatsz fel. A „ha” és a „ta” töredékből kettőt is találsz, tehát ezeket 2-2 szóhoz kell társítanod.

...rája	ha
...karó	ki
...liba	ta
...tilt	ó
...rap	ta
...un	ga
...szít	ha
...rag	meg

SZÁMOLJ!

Találd meg, milyen logikai sorrend alapján követik egymást a táblázatban lévő számok, majd keresd meg, melyik három számnak kell kerülnie az üres négyzetekbe! Figyelem: a logikai sorrend mindegyik sor esetében más, ezért a sorokat külön-külön feladatként kell értelmezni. Annyiban segítünk, hogy mindegyik esetében csak két matematikai műveletet kell használni.

5	8	14		50
4	9		69	204
2	5	20		470

SZÓTAGOLVA

A sorokban lévő szótagokat helyes sorrendbe rakva kis hazánk, egy kedvelt nyári időtöltés, egy gabonaféle egy bizonyos része és egy iskolai tantárgy nevét kapod meg. Melyek ezek?

AL	KÁR	JA	PÁT
RÁN	KI	LÁS	DU
LÁSZ	BÚ	KA	ZA
RAJZ	MÉ	TER	SZET

ÁLLATI!

Az első sorban állatneveket, a másodikban pedig értelmes magyar szavakat találsz. A feladatod az, hogy az állatnevek mindegyikét kiegészítsd egy utótaggal – egy olyan szóval, amelyik megtalálható a második sorban lévő szavak között. Például: ló+patkó=lópatkó. Figyelem: egy állatnévhez csak egy szó társítható, s mindegyikhez tartoznia kell valaminek.

1. Liba, medve, tücsök, egér, szamár, disznó csirke, tigris, oroszlán.

2. Fogó, szívű, csikos, létra, sor, zene, talp, tor, paprikás.

BELE NE ESS!

Ha helyesen töltöd ki a keresztrejtvényt, akkor a kiemelt oszlopban egy olyan természeti képződmény nevét kapod, amely hegyes tájakon található, sötét, mély és veszélyes.

Meghatározások:

1. A legmagyarabb folyó.

2. Dekoráció más néven.

3. Így hívják tréfásan a rendőrt.

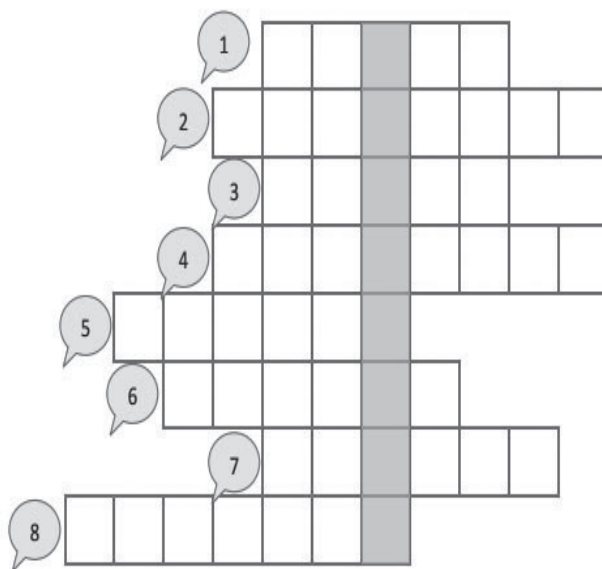
4. Méztermelő állatok házai (a keresendő szó többes számban van).

5. Nem koszos.

6. Fedett helyiség, ahová úszni járnak.

7. Kisebb edény, amelyből iszunk (teás és kávé is lehet).

8. Grafittól készült íróeszközök (a keresendő szó többes számban van).

Önrend

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
1					
2					
3					
4					
5					
6					